AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	6 februari 2024	**Behandelend ambtenaar**	T. Rodenhuis
Datum agendering	28 maart 2024	**E-mailadres**	t.rodenhuis@waadhoeke.nl
Onderwerp	Projectplan de Groeituin (kas in Wier)	**Telefoonnummer**	06 22608741
Portefeuillehouder	M. van der Meer		

Samenvatting

Het college stelt de raad voor om in te stemmen met - en middelen beschikbaar te stellen voor de ontwikkeling van de Groeituin.

Voorstel

1. In te stemmen met het ontwikkelen, monitoren en evalueren van de Groeituin
2. De Groeituin gedurende de pilotperiode van 2024 tot en met 2026 met incidentele middelen te bekostigen tot een bedrag van € 750.000
3. Deze kosten te dekken vanuit de Reserve Sociaal domein.

Aanleiding
De tomatenkwekerij te Wier is een bedrijfsonderdeel van Werkleerbedrijf Empatec (hierna: Werkleerbedrijf) dat betaald werk biedt aan mensen met een arbeidsbeperking. Vanwege de stijgende energieprijzen werd eind 2022 de bedrijfsmatige tomatenteelt in de kas beëindigd. Direct daarna heeft het Werkleerbedrijf contact met de gemeente gezocht over behoud van de infrastructuur van de kas, waarbij het bestendigen van het maatschappelijke doel van het bedrijfsonderdeel voorop zou blijven staan, namelijk werken en leren door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Uiteindelijk is het Projectplan de Groeituin ontstaan, dat u nu wordt aangeboden. Om de Groeituin te kunnen ontwikkelen wordt in het projectplan uitgegaan van een pilotperiode van 2,5 jaar (binnen de periode 2024 tot en met 2026).

Bij dit voorstel treft u meerdere bijlagen aan. Bijlage 1 en 2 lichten we graag op deze plaats toe.
Bijlage 1. Bestuurlijke oplegger
Opgesteld door de gemeente Waadhoeke. Dit is het bestuurlijke perspectief op de Groeituin. De Groeituin wordt beschreven in relatie tot bestuurlijke ambities en landelijke ontwikkelingen. Het is de inhoudelijke verdieping van het college- en raadsvoorstel.

Bijlage 2. Projectplan de Groeituin
Dit projectplan is opgesteld door het Werkleerbedrijf. Het geeft een beeld van wat er in de Groeituin gebeurt. Het is het eindresultaat van een traject waarin keten- en andere netwerkpartners om input is gevraagd. Het projectplan laat verder de potentie van de Groeituin zien en beschrijft de wijze waarop tijdens de pilotperiode gemonitord gaat worden.

Beoogd (meetbaar) effect
Behoud en doorontwikkeling van een voorziening binnen de gemeente Waadhoeke waar inwoners zich op verschillende manieren inzetten om uiteindelijk een duurzame plek op de arbeidsmarkt te vinden, om terug naar school te kunnen gaan of -als betaald werk niet lukt- om op een andere manier maatschappelijk actief te zijn.

Motivering
Argumenten
1.1 De Groeituin geeft uitvoering aan het coalitie-akkoord 2022 – 2026
De raad van Waadhoeke wil de beweging van zorg naar werk stimuleren en noemt in het coalitieakkoord expliciet de Wurkjouwer-vestigingen in Haskerhorne en Sneek (onderdeel van Empatec en gezamenlijk initiatief van Empatec met resp. De Fryske Marren en Súdwest-Fryslân) als model om dat te bereiken.

1.2 Uitvoering van het projectplan biedt (arbeids)perspectief aan kwetsbare inwoners
Uitdaging voor gemeenten is om aanpakken te bedenken die een integraal antwoord kunnen zijn op de complexe omstandigheden van veel inwoners. Samen met de Dienst NWF en werkleerbedrijf Empatec slaagt de gemeente erin om veel mensen te begeleiden naar de arbeidsmarkt, maar voor de mensen die de stap naar werk nog niet kunnen maken ontbreekt een collectieve voorziening. Deze voorziening is er al in de gemeenten Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren en die projecten hebben goede resultaten.

1.3 Met de Groeituin blijft de infrastructuur in Wier zinvol benut
Aan plantenteelt, tuinbouw en glastuinbouw gerelateerde activiteiten worden gecontinueerd en er worden maatschappelijke activiteiten toegevoegd.

1.4 De Adviesraad Sociaal domein (ASD) is positief over deze voorziening
Niet alleen heeft de ASD een gevraagd advies uitgebracht over de Groeituin; enkele weken daarvoor heeft de ASD een ongevraagd advies uitgebracht over de doelgroep 'Van Waarde', oftewel uitkeringsgerechtigden met een vooralsnog grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit ongevraagde advies is nog in behandeling en laten wij hier verder buiten beschouwing. Wel is van belang dat de ASD in dat advies pleit voor een 'Wurkjouwer-achtige' voorziening in de gemeente Waadhoeke. De Groeituin is volgens de ASD niet volledig vergelijkbaar, maar de ASD is 'wel degelijk enthousiast over dit initiatief'. Het gevraagd advies van de ASD over specifiek Projectplan de Groeituin treft u aan als bijlage 3.
De reactienota (bijlage 4) geeft antwoord op de vragen die de ASD stelde naar aanleiding van de eerdere versie van Projectplan de Groeituin en in de reactienota is te lezen hoe het advies van de ASD is verwerkt in de nu voorliggende, definitieve versie.

1.5 Continuering na 2026 is afhankelijk van de resultaten van de pilotperiode
De pilot moet voldoende informatie geven om de continuering van de Groeituin na 2026 af te kunnen wegen. Eind 2025/begin 2026 wordt de raad geïnformeerd over de resultaten. Daarvoor zijn criteria geformuleerd.

De Groeituin wordt als geslaagd beschouwd als na de pilot van 2,5 jaar:
- De voorziening met een voldoende wordt gewaardeerd
- Er in het 2e en 3e jaar 60 – 80 deelnemers waren
- De uitstroompercentages zijn bereikt conform pagina 7 van het projectplan
- Deelnemers binnen de Groeituin praktijkcertificaten halen of andere vakdiploma's

Randvoorwaardelijke criteria daarvoor zijn dat:
-De Groeituin goed bekend is – en er voldoende doorverwijzingen zijn van- en bij ketenpartners
-Er structurele samenwerkingsrelaties zijn opgezet met Pro-VSO-scholen in de regio
-Onderwijsinstellingen praktisch vakonderwijs aanbieden op de locatie de Groeituin
-Er aantoonbaar een netwerk is opgebouwd met regionale ondernemers en maatschappelijke organisaties
-Er een samenwerking is opgezet met aanbieders uit de dagbesteding

Daarnaast maken, na goedkeuring van de raad, het college en Empatec afspraken over de monitoring van andere maatschappelijke opbrengsten van de Groeituin, waaronder in ieder geval:

-Ontwikkeling van zorgkosten bij deelnemers en effect voor gemeente
-De waarde van de Groeituin voor de mienskip: alle geplande activiteiten (en spin off) om de verbinding met omliggende dorpen en initiatieven te versterken[1]

[1] Wij zien dit ruim. Kan het aantrekken van vrijwilligers zijn, of de verbinding met initiatieven vanuit educatieve- of recreatieve invalshoek zoals de Stjerrebult en onderwijsinstellingen

-De duurzame waarde van de Groeituin: de geplande activiteiten (en spin off) die bijdragen aan een lokale circulaire economie[2].

2. De Groeituin is nog niet geraamd; incidentele financiering past bij een pilot
Structurele financiering van de Groeituin valt en staat met de uitkomsten van de evaluatie in 2026 en de besluitvorming daarna over structurele continuering. In dit voorstel wordt uitsluitend een beslissing gevraagd over de financiering van de pilot. De kosten van de 2,5-jarige pilot zijn in totaal € 750.000.

3. De uitgave past binnen doelstelling en omvang van de reserve Sociaal domein
Daarbij de volgende opmerking: eind 2023 heeft Waadhoeke afgerond € 400.000 ontvangen vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF; REACT EU), naar aanleiding van een in 2020/2021 ingediende declaratie van reguliere re-integratiedienstverlening aan bijstandsgerechtigden uit onze gemeente. Deze inkomsten waren niet geraamd en vloeien als voordeel in het saldo/resultaat van de jaarrekening 2023. Via het voorstel voor het bestemmen van het resultaat zal worden voorgesteld om dit bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve sociaal domein. De stand van de reserve sociaal domein is afgerond € 4,4 miljoen op 1 januari 2024 (exclusief de hiervoor aangegeven toevoeging).

Kanttekeningen
1. Het projectplan gaat uit van een pilotperiode van 2,5 jaar. De gemeente zit dus langere tijd vast aan afspraken. Ander risico is dat inwoners, gemeente en het werkleerbedrijf langere tijd in onzekerheid blijven over continuering. In voorafgaande gesprekken heeft het werkleerbedrijf aannemelijk gemaakt dat deze periode nodig is om te voorkomen dat te snel geëvalueerd moet worden (risico: overhaaste conclusies), dat deelnemers hun traject niet kunnen afmaken en/of dat er een gat valt tussen oplevering evaluatie en eventuele structurele voortzetting.
2. Het project zal worden gefinancierd via een lumpsum. Als het deelnemersvolume de ondergrens van 60 per jaar haalt, is er geen risico en zijn de kosten per deelnemer zeer acceptabel. Echter, de kosten per deelnemer nemen toe bij een lager volume. Bij gemeente en de Dienst NWF ligt de inspanningsverplichting om deelnemers te verwijzen naar de Groeituin. Daarnaast wordt van de Groeituin gevraagd om een stevig netwerk op te bouwen waaruit eveneens instroom uit voortkomt. Uiteindelijk zijn kwaliteit, veelzijdigheid en de resultaten van de voorziening bepalend voor verwijzers om de Groeituin als goede optie te beschouwen.
3. Het effect van de Groeituin kan zijn dat externe (zorg-)aanbieders iets minder opdrachten krijgen van de Dienst NWF en gebiedsteams. Overigens is dit niet een ongewenst effect. Het biedt de gemeente meer grip op de dienstverlening; dit is tevens een van de onderbouwingen van het Werkleerbedrijf Businesscase. Met externe aanbieders zijn geen volume-afspraken gemaakt.

Alternatieven
Alternatief is het stopzetten van alle activiteiten in en rondom de kas in Wier. Of de kas in Wier een andere invulling te geven. Het Projectplan de Groeituin bevat echter de voorkeursoptie, na een onderzoeks- en participatietraject door Werkleerbedrijf Empatec.

De Groeituin is onder de aandacht gebracht bij het Programmateam van het Goud van Noordwest/ SEAP omdat er een directe relatie is tussen de doelen van de Groeituin en initiatieven vanuit het Goud

[2] Bijvoorbeeld de verbinding met buurcoöperaties zoals 'Better foar letter'.

van Noordwest. Het programmateam beraadt zich momenteel op mogelijkheden voor cofinanciering of participatie anderszins. Op dit moment is er nog geen sprake van concrete toezeggingen.

Vervolg

- Vanaf 28 maart 2024, bij positief raadsbesluit: het Werkleerbedrijf kan de Groeituin verder implementeren en inwoners uit onze gemeente kunnen verwezen worden en/of zich melden
- Werkleerbedrijf en gemeente/Dienst NWF zorgen voor een gezamenlijk communicatietraject
- Opstellen en overeenkomen van afspraken tussen gemeente, Dienst NWF en Empatec omtrent verwijzing, monitoring, evaluatie en verantwoording conform het projectplan
- Halfjaarlijkse evaluatie met ambtelijke en bestuurlijke verantwoording
- Eindevaluatie pilot: eind 2025 / begin 2026

Participatie

- Bezoek van gemeenteraad en college aan de kas in Wier gecombineerd met een presentatie over de plannen voor de Groeituin (juni 2023).
- Professionals van gebiedsteams, Dienst NWF en beleidsadviseurs WMO, Jeugd en Participatiewet zijn op verschillende manieren (interactief) betrokken bij het voorbereidingstraject. Mede op basis van deze input is het projectplan geschreven.
- Adviesraad Sociaal Domein (ASD) is gevraagd te adviseren over de Groeituin. Onder de kop ‘motivering’ is beschreven hoe met dit advies is omgegaan.

Financiën

Onder motivering is beschreven hoe de pilot gefinancierd kan worden. Hieronder aanvullende informatie over eventuele structurele bekostiging en de lumpsumfinanciering.

Procesmatig voorsorteren op structurele dekking is wel nodig

Het rijk wil de infrastructuur van sociale werkbedrijven een impuls geven. Dit kondigt minister Schouten aan in haar Kamerbrieven van 6 juli 2023 en 21 december 2023 (bijlagen 5 en 6). Er zijn middelen in het vooruitzicht gesteld voor gemeenten en gemeenteraden moeten plannen maken voor de besteding daarvan. Naar verwachting wordt in 2024 een eerste tranche via de meicirculaire toegevoegd aan de Rijksbijdrage Wsw in het gemeentefonds, en zal meer informatie volgen. Naast de huidige gunstige resultaten bij de GR F-W en de NV denken wij dat ook deze rijksmaatregelen extra kansen bieden om voorzieningen als Wurkjouwer en Groeituin binnen de resultaten van de NV en/of de GR te continueren, als de pilotresultaten daar aanleiding voor geven. Alternatief is dat het structurele bedrag van maximaal € 300.000 opgenomen wordt in de kadernota 2026-2029 als voorgestelde budgetuitbreiding met ingang van 2027.

Toelichting op de lumpsumfinancering

Financiering van de Groeituin betreft een lumpsum. Een lumpsum waarborgt de organisatie en faciliteiten voor de deelnemers. Niet ongebruikelijk in het Participatiewet-domein is dat gemeenten re-integratietrajecten bij commerciële partijen inkopen waarbij wordt afgerekend op basis van p*q. Als

dat hier het geval zou zijn, kost een Groeituin-traject € 3.750 – € 5.000 per traject/jaar[3]; een acceptabel bedrag.

Kanttekeningen financieel
Voor de Groeituin wordt aanvullende financiering van de gemeente verwacht. Voor de pilotperiode is dat een reële verwachting. Gelet op de in de vermelde voornemens van het kabinet achten wij het niet denkbeeldig dat de Groeituin op langere termijn vanuit de reguliere bedrijfsvoering van het Werkleerbedrijf kan worden bekostigd. Het Werkleerbedrijf beschrijft deze optie zelf niet in haar projectplan.

Aannemelijk is dat uitgaven aan zorg en uitkeringen de korte en lange termijn afnemen. Deze kunnen wij echter op dit moment niet uitdrukken in concrete besparingen. Het zijn maatschappelijke baten die leiden tot meer welzijn voor deze inwoners (en hun gezin). Afname van zorg- en uitkeringskosten willen we tijdens de uitvoering van de pilot in beeld brengen.

Bijlagen
Bijlage 1: Bestuurlijke oplegger bij Projectplan de Groeituin; integraal onderdeel van college- en raadsvoorstel.
Bijlage 2: Projectplan de Groeituin
Bijlage 3: Gevraagd advies van de ASD
Bijlage 4: Reactienota van het college naar aanleiding van het advies van de ASD
Bijlage 5: Kamerbrief 6 juli 2023 van minister Schouten
Bijlage 6: Kamerbrief van 21 december 2023 van minister Schouten

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

[3] Lumpsum € 300.000, bij een deelnemersvolume van 60-80 per jaar

NR.: 2023-248116

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 6 februari 2024;

B E S L U I T

1. In te stemmen met het ontwikkelen, monitoren en evalueren van de Groeituin

2. De Groeituin gedurende de pilotperiode van 2024 tot en met 2026 met incidentele middelen te bekostigen tot een bedrag van € 750.000

3. Deze kosten te dekken vanuit de Reserve Sociaal domein.

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 28 maart 2024,

, voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.